

Betreft: inbreng voor de verkiezingsprogramma commissie van uw partij

'Een zingende merel in elke straat'

Beste [naam],

Op 18 maart 2026 mag de kiezer weer naar de stembus. De gemeente Zutphen maakt al werk van gezonde lucht, gezonde bodem en schoon water en zet in op het verbeteren van de biodiversiteit en meer, gevarieerd groen. Door ecologisch bermbeheer, de voorbereiding voor het soortmanagementplan, het stimuleren en ondersteunen van bewoners om bij te dragen aan vergroening in hun buurt en de recente lancering van 'Zutphen Biostad'. Dat is mooi.

Toch maken wij ons zorgen over de huidige stand van de natuur in onze gemeente. Gelukkig zien we ook mogelijkheden om tot verbetering te komen onder andere door versterking van de samenwerking tussen gemeente, onze organisaties en inwoners. Wij geven aan welke maatregelen u in uw verkiezingsprogramma kunt opnemen en hoe wij met de gemeente kunnen bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit. Hierover zouden wij ook graag met u in gesprek gaan.

Wat is er aan de hand?

Stadsvogels, dagvlinders en andere soorten in dorp en stad hebben het zwaar. Het aantal stadsvogels is bijvoorbeeld sinds 1990 gehalveerd(*). Oorzaken zijn een gebrek aan groen door steeds dichtere bebouwing en verstening van tuinen, ontbreken van groene verbindingen met het buitengebied, hitte en verdroging en gebrek aan schoon water. Dit zet ook de gezondheid en het welzijn van inwoners onder druk (zie:

<https://www.wur.nl/nl/onderzoek-resultaten/dossiers/dossier/effect-van-natuur-op-gezondheid.htm>).

Soorten wijzen ons niet alleen op problemen, maar gelukkig óók op oplossingen. En als we aan hun behoeften voldoen, helpen we ook onze inwoners. Hieronder daarvoor een aantal suggesties.

Inspiratie en informatie

De potentie voor biodiversiteit in de bebouwde kom is groot. Een klein voorbeeld. Een van onze leden telde op haar balkontuin met inheemse planten in potten in het centrum van Zutphen maar liefst 43 soorten bijen, waaronder klokjesbijen (die in het buitengebied schaars zijn geworden). Het Soortenmanagementplan (SMP) dat de gemeente voorbereidt is een prachtige kapstok om de inrichting en het beheer van

Vogelwerkgroep Zutphen e.o.

het openbaar groen, van tuinen en erven voor voedsel, voortplanting en veiligheid voor soorten nog verder te versterken.

De Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel heeft met Naturalis Biodiversity Center en Wageningen Universiteit een Adviesrapport gemaakt over het geschikter maken van dorpen en steden als leefgebied voor algemene en minder algemene planten- en diersoorten, om te komen tot een Basiskwaliteit Natuur:

<https://www.samenvoerbiodiversiteit.nl/toolbox/basiskwaliteit-natuur/rapport-basiskwaliteit-natuur-bebouwde-omgeving.pdf>

Het biedt veel praktische informatie over wenselijke inrichting, omgevingscondities en beheer voor biodiversiteitsherstel.

Concrete voorstellen

1. Versterking van de kwaliteit van het openbaar groen

- a) Gebruik nog meer inheemse planten, van onbespoten herkomst
- b) Breng struiken terug in de stad, zoveel mogelijk dichte en of groenblijvende struiken. Waar mogelijk met stekels met oog op predatie door katten en vandalisme.
- c) Beheer gefaseerd: niet alleen grasland, maar ook struiken en bomen.
- d) Stuur bewuster op inrichting van groene linten door de stad, in verbinding met het buitengebied, om versnippering van leefgebied te verminderen. Met het Emerpark als voorbeeld.
- e) Probeer daar ook inwoners met hun tuinen in te betrekken. Tuinen kunnen verbindende stapstenen zijn. Het initiatief van de landelijke organisatie Streektuinen kan daarin als inspirerend voorbeeld dienen:
<https://streektuinen.nl/verhalen/>
- f) Zorg voor variatie bij de inheemse beplanting, en een mix van jonge en oude bomen.

2. Versterken van bewustzijn en inzet van bewoners

Het aantal inwoners dat zich inspant voor biodiversiteit groeit, maar het gaat nog langzaam. Daarom de volgende suggesties.

- a) Voortzetting en liefst versterking van de ondersteuning door Groenpunt bij de inrichting van tuinen en buurt door bewoners.
- b) Inzetten op Basiskwaliteit Natuur in Zutphen.
Een aantal organisaties waaronder Vogelbescherming, IVN en KNNV zetten zich in het samenwerkingsverband De Groene Bondgenoten in voor het realiseren van de zogenoemde Basiskwaliteit Natuur(*). Met kennisbijeenkomsten, de soortenkijkerapp (*) en zogenaamde bioblitzes (*) worden bewoners gestimuleerd en geholpen om hun tuinen (nog) meer te

Vogelwerkgroep Zutphen e.o.

vergroenen en om de soorten in hun tuin en buurt te leren kennen. In veel gemeenten hebben al bioblitzes plaatsgevonden en die leiden tot veel enthousiasme. Zo verzamelen we ook veel gegevens, zodat we de effectiviteit van maatregelen zichtbaar kunnen maken of aanpassingen kunnen doen wanneer nodig.

- c) Op bedrijventerreinen (bv. De Mars) ondernemers betrekken bij de vergroening en verduurzaming. Juist op bedrijventerreinen is veel winst te boeken voor de natuur. IVN en Vogelbescherming werken samen met partners aan deze Werklandschappen van de Toekomst(*). Plekken om te werken en recreëren, waar natuur kan groeien en bloeien, en waar je niet alleen over asfalt een lunchwandeling maakt. En dus aantrekkelijk om je bedrijf te vestigen.

3. Samenwerking met groene organisaties versterken voor meer gezamenlijke impact

Wij zien de volgende kansen.

- a) Onze leden kunnen als ogen en oren dienen om gemeente en inwoners te attenderen op verbeterpunten.
- b) Wij willen onze leden oproepen meer waarnemingen van soorten in te voeren in landelijke openbare databases zodat een beter beeld ontstaat van huidige biodiversiteit en het effect van genoemde maatregelen in Zutphen. Wij kunnen daarvoor 'bioblitzes' organiseren, zoals in veel gemeenten al plaatsvinden, die de betrokkenheid van inwoners sterk blijken te stimuleren.
- c) We willen onze leden oproepen meer gestructureerd te gaan monitoren, bijvoorbeeld stadsvogels en dagvlinders voor preciezer beeld van huidige staat en effect van maatregelen.
- d) Wij en ook andere groene organisatie hebben leden met veel ervaring in het adviseren van bewoners mbt tuin- en erfinrichting voor biodiversiteit. Wij zijn graag bereid jaarlijks een aantal cursusavonden te verzorgen. Die kunnen bijvoorbeeld plaatsvinden in de raadszaal, die vaak leeg staat 's avonds. Uit ervaring in andere gemeenten weten we dat dit positief uitstraalt op gemeente en groene organisaties.
- e) We verzorgen al lezingen, cursussen en excursies voor inwoners. De gemeente kan bijdragen aan het beter communiceren hierover, bijvoorbeeld via de veel gelezen gemeentepagina's. Ook daar zijn elders goede ervaringen mee.
- f) We roepen de gemeente op om een zogenoemde Groene Tafel op te richten met de groene organisaties. Voor uitwisselen van informatie en kennis en voor het afstemming en samenwerking, voor het handen en voeten geven aan bovenstaande punten. Bij andere gemeenten zijn hier goede ervaringen mee.

Vogelwerkgroep Zutphen e.o.

Onze organisaties hebben hierover al een startgesprek gehad met De Werkmakers/Zutphen Energie. Dat smaakte naar meer, er zijn vervolgspraken gemaakt, ook de gemeente kan hier van grote betekenis zijn.

Tot slot

Natuur is niet partijgebonden, het is niet links of rechts; natuur is van ons allemaal en duidelijk is dat we niet zonder natuur kunnen. Integendeel: natuur geldt als belangrijke oplossing voor veel problemen die in de maatschappij spelen en verdient dan ook aandacht in uw verkiezingsprogramma voor 2026. Niet als een los onderdeel, maar geïntegreerd in allerlei opgaven: van klimaatadaptatie, sociale cohesie en gezondheid in wijken tot een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven.

Zutphenaren hebben behoefte aan een fijne, gezonde leefomgeving, waar inwoners naar elkaar omkijken.

Wij vragen u daarom in uw verkiezingsprogramma te investeren in 'groen', wat synoniem staat voor investeren in het welzijn van uw burgers. We hopen dat onze voorstellen een plek kunnen krijgen in uw verkiezingsprogramma en gaan hierover graag met u in gesprek. Natuurlijk zijn we ook bereid als organisaties met een grote groep vrijwilligers om mee te werken aan de realisatie van deze voorstellen. Zo maken wij samen de gemeente Zutphen nog mooier, groener en fijner om te wonen, te werken en te recreëren.

Met vriendelijke groet,
Jaap Graveland
Remke van Rijswijk

Namens IVN afdeling Zutphen en de Vogelwerkgroep Zutphen

Bijlagen:

1. Namen en adressen

Vogelwerkgroep Zutphen e.o. – secr. Remke van Rijswijk – vwgzutphen@gmail.com – <https://www.vwg-zutphen.nl/> - diverse werkgroepen (waaronder 'jonge vogelaars') – 300 leden

Expertise o.a. : tellen en monitoring van vogels – inrichting tuinen/parken – beheer groen – kennis van vogels en inrichting leefomgeving

IVN Zutphen e.o. – secr. Hetty Fokkens - ivn.zutphen@gmail.com - <https://www.ivn.nl/afdeling/zutphen/> - diverse werkgroepen (waaronder landschapsonderhoud) – 300 leden

Expertise o.a.: educatie volwassenen en jeugd – landschapsbeheer – kennis van natuur (planten/vogels/vlinders/paddenstoelen)

Stadsvogeladviseur Vogelbescherming Zutphen – Lia van Meegen – liavanmeegen@hotmail.com

Expertise: vogels in de stad – vergroening (en verblauwing) van bedrijventerreinen

2. Bronnen

a. Stadsvogels zijn sinds 1990 meer dan gehalveerd
(<https://www.clo.nl/indicatoren/nl158503-fauna-van-stedelijk-gebied-1990-2018#:~:text=niet%20worden%20toegevoegd,-.Broedvogels,gaan%20ook%20in%20aantal%20achteruit>)

b. Soorten kijker: www.soorten kijker.nl

c. Basiskwaliteit natuur:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/02/28/kennisdocument-basiskwaliteit-natuur>

d. Bioblitz: <https://waarneming.nl/pages/bioblitz-explain/>

e. Werklandschappen van de toekomst: <https://www.werklandschappen.nl/>